

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

e-ISSN: 3006-6166

Педагогічна наука і освіта XXI століття

Електронний науково-методичний журнал

Випуск 2

Засновано у 2023 році

Рівне – 2024

УДК 37: 001 «20»

П 24

Педагогічна наука і освіта XXI століття: електронний науково-методичний журнал. Вип. 2. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.: Г. П. Пустовіт; ред. кол.: Г. П. Пустовіт, Н. О. Остапчук та ін. Рівне: РДГУ, 2024. 152 с.

Тематична спрямованість наукового фахового видання. Спеціальності, за якими видання публікує наукові праці: 011 Освітні, педагогічні науки; 012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями); 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями); 016 Спеціальна освіта; 017 Фізична культура і спорт.

Редакційна колегія

Головний редактор: **Пустовіт Григорій Петрович**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Остапчук Наталія Олександрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редколегії:

Androszczuk Irena, доктор габілітований, професор, професор кафедри Педагогіки праці та андрагогіки Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Республіка Польща);

Вихрущ Анатолій Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Дичківська Ілона Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету;

Кобилянський Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки Вінницького національного технічного університету;

Коляда Наталія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Україна;

Кучай Тетяна Петрівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II;

Павелків Катерина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Юрій Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи, завідувач кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко Оксана Борисівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Pobirchenko Natalia, доктор габілітований, професор, професор надзвичайний на факультеті суспільних та гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніци (Республіка Польща);

Савчук Борис Петрович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника;

Сяська Інна Олексіївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Юзик Ольга Протасівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

Баліка Людмила Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Вілавуч Іван, доктор філософії, PhD, викладач I клініки анестезіології і інтенсивної терапії Варшавського медичного університету (Республіка Польща);

Гудовсек Оксана Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Казанішена Наталія Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри біології та екології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Кіндрат Вадим Кирилович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і практики фізичної культури і спорту Рівненського державного гуманітарного університету;

Костолович Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко Сергій Вікторович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій та моделювання Рівненського державного гуманітарного університету;

Skwarek Beata, доктор наук гуманітарних, доцент факультету суспільних і гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніци (Республіка Польща).

Ціпан Тетяна Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядники: проф. Пустовіт Г. П., проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С., доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.

Оприлюднено за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол № 4 від 23 квітня 2024 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2024

ЗМІСТ

Пустовіт Г., Саранчук Д. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фармацевтів у процесі фахової підготовки: теоретичні концепти.....	5
Bagrij M., Humeniuk I. Wprowadzenie kierunków rozwoju koncepcji pedagogicznych oraz działalności edukacyjno-wychowawczej pisarzy ukraińskich zachodniej Ukrainy do współczesnej praktyki pedagogicznej i pedagogicznej.....	19
Петренко О., Петренко І. Професійна підготовка вчителя початкових класів до виховної роботи в Новій українській школі.....	27
Савчук Б., Вінтоняк О., Снітовська О. Коучинг як педагогічна технологія: дефінітивний аналіз українського та зарубіжного дискурсу...	39
Сяська І. Психолого-педагогічні підходи до навчальної діяльності школярів з різною латералізацією півкуль головного мозку.....	49
Юзик О. Концептуальні засади Нової української школи у професійній підготовці здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей.....	61
Ваколюк А. Теоретико-методологічні аспекти виховного впливу на студентську молодь в умовах воєнного стану.....	72
Kravchenko T. Effective strategies for improving scientific communication in English.....	80
Ціпан Т. Педагогічний потенціал дитячих об'єднань за інтересами.....	88
Гоголь Т., Гоголь В., Кашуба А. Особливості проведення занять з фізичного виховання у закладах вищої освіти засобами волейболу.....	96
Коваль К. Формування полікультурності дітей в умовах дитячого будинку сімейного типу.....	106
Корнієнко М. Технологія розроблення освітніх програм іншомовної підготовки магістрів-філологів.....	115
Кривцун Н., Гойсан Т. Проблема подолання мовного бар'єру в процесі вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти.....	126
Татарчук В. Модель формування графічної компетентності майбутніх фахівців у галузі електроніки та телекомунікацій засобами цифрових технологій.....	137

УДК [378.016:373.3.011.3-051] (477)
DOI: 10.35619/.vi2.27

Юзик Ольга

доктор педагогічних наук, професор кафедри
інформаційно-комунікаційних технологій
та методики навчання інформатики
Рівненського державного гуманітарного університету
ORCID:0000-0001-9586-6015
e-mail: olichkajuzuk@ukr.net

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація. У статті визначено актуальність дослідження професійної підготовки здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей з урахуванням концептуальних засад Нової української школи. Акцентується увага на концепції Нової української школи, складовими якої є формування ключових компетентностей учнів, педагогіка партнерства, новий зміст навчання, орієнтація на учня та створення творчого освітнього середовища, що мають враховуватися у процесі професійної підготовки здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей. Окремо актуалізовано увагу на підготовці майбутніх педагогів до організації індивідуального навчання і виховання учнів. Виокремлено й схарактеризовано методи та способи індивідуального навчання, а саме: попереднє планування; робота в малих групах (групи із 5-ти осіб є найбільш ефективними для занять); забезпечення гнучкості під час занять; ретельний підбір матеріалів; спонтанна індивідуалізація. Доведено, що обов'язковим у професійній підготовці майбутнього учителя є формування умінь і навичок застосування кооперативного навчання та критичного мислення учнів. Наголошено, що кооперативне навчання, окрім особистісної взаємодії (face-to-face), сприяє формуванню соціальних навичок. Розкрито сутність процесів упровадження стратегій критичного мислення учнів в освітній процес Нової української школи, що мають бути відображені у професійній підготовці майбутніх учителів.

Ключові слова: методи навчання, заклад вищої освіти, здобувач вищої освіти, індивідуальний підхід, кооперативне навчання, критичне мислення, компетентність, навчання у команді.

Постановка проблеми. В Україні на початку 2024 року ми маємо можливість бути свідками й учасниками масштабних перетворень, які

здійснюються у закладах вищої освіти. Мова йде про укрупнення (об'єднання ЗВО) з метою створення більш потужного потенціалу університетів. Як зазначив в одному з інтерв'ю Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий: «Багато з нас погодяться, що якість освіти в багатьох університетах, скажімо м'яко, потребує вдосконалення. Роками в розмовах одне з одним, на експертних зустрічах ми погоджуємося, що диплом ЗВО знецінено, на роботі доводиться «перенавчатися», потрібні зміни. І хоча починати їх лачно, зокрема через масштаб трансформації, але річ у тому, що іншої опції в нас просто немає. По-перше, це зміни, час яких давно настав. Для будь-якої країни ефективна система освіти – це динамічний розвиток, сильні фахівці, економічний добробут. Відкладати зміни в освіті – відкладати розвиток країни» [6].

Зважаючи на зазначені вище процеси, пов'язанні з укрупненням закладів вищої освіти, вважаємо доречним зосередити увагу на якості професійної підготовки науково-педагогічних працівників з урахуванням наявної законодавчої бази, що стосується Нової української школи (Закон України «Про освіту», «Державний стандарт початкової освіти», «Державний стандарт базової середньої освіти», «Концепція Нової української школи») та тих нововведень, за якими працюють з дітьми молодшого та середнього шкільного віку учителі. Вважаємо, що упровадження у викладацьку діяльність ідей Концепції Нової української школи може дати значний ефект у підвищенні якості професійної підготовки майбутнього вчителя.

Аналіз останніх досліджень із проблеми. Враховуючи швидкі темпи реалізації Концепції Нової української школи, освітянська спільнота видозмінюється, зокрема вчителі, які навчають учнів у новій українській школі пройшли серію тренінгів для того, щоб соціальна й професійна місія педагога згенерувалася в контексті європейського професіоналізму із збереженням кращих ментальних українських характеристик. У публікаціях А. Ковальчук, О. Самойлюк розглядаються дослідження застосування інноваційних методів навчання та викладання в сучасній освіті [5]; О. Юзик, Л. Височан, Н. Грицюк досліджують інноваційні методи навчання в Україні та в Польщі [3]. В. Сидоренко розкриває ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати Нової української школи [10], М. Юзик схарактеризувала досвід розвитку педагогічної майстерності майбутніх вчителів початкової школи в закладах вищої освіти України та Словаччини [12]. О. Козін, М. Крет, Ю. Бойчук, З. Козіна, В. Коробейник, П. Сіренко здійснили порівняльну характеристику функціонального стану майбутніх учителів мистецтва та студентів інших педагогічних спеціальностей [1]. Дослідження щодо врахування ідей Концепції Нової української школи напрацьовуються. Тому вважаємо, що наші дослідження можуть підсилити ґрунтовність ідей науковців щодо НУШ.

Мета статті – дослідити важливість реалізації ідей Концепції Нової української школи в освітньому процесі професійної підготовки здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Непоодинокі випадки, коли у школах батьків та учнів запитують: «Якого учителя ви очікуєте?». А нам було важливо з'ясувати, а якого учителя очікують самі вчителі. Відповідь на це запитання ми отримували під час проведення тренінгів для вчителів початкових класів Рівненщини, які у 2018-2020 роках мали здійснювати набір учнів та навчати їх в умовах НУШ. Це запитання ставили під час початку тренінгів. Ми з'ясували, що «педагог минулого» повинен залишитися дійсно у минулому, а з дітьми повинен працювати «педагог майбутнього», правильніше «педагог-фасилітатор» НУШ. Він повинен володіти такими категоріями знань та умінь: допомагати дитині самостійно здобувати знання; відкривати простір до нових знань; акцентувати увагу на процесі засвоєння нового; повинен бути гнучким (швидко орієнтуватися на нові запити, зважаючи на індивідуальну траєкторію освіти учня); постійно контактувати з учнем через діалог та відкриті запитання.

Вважаємо, що з метою формування професійних компетенцій для впровадження активних методів навчання, які забезпечують особистісно зорієнтований підхід і розвиток критичного мислення на уроках, учителю слід дотримуватися чотирьох основних принципів:

- 1) бути готовим виконувати нові ролі;
- 2) здійснювати індивідуальний підхід при навчанні учнів;
- 3) впроваджувати кооперативне навчання;
- 4) працювати над розвитком критичного мислення учнів на уроках.

Концепція Нової української школи рекомендує дотримуватися формули НУШ, складовими якої є – педагогіка партнерства, новий зміст навчання, нова структура та орієнтація на учня [8, с.8]. У зміст «педагогіка партнерства», як зазначено у концепції НУШ, включені «повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог-взаємодія-взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей учня)» [8, с.14]. Такі риси необхідно виховувати і у здобувачів вищої освіти педагогічних напрямів спеціалізації.

Важливим також у НУШ є виявлення учителем індивідуальних особливостей учнів. Індивідуальність характеризується сукупністю рис людини як-от: інтелектуальні, вольові, моральні, соціальні та інші, які дозволяють вирізнити одну людину від іншої. У НУШ дотримуються думки про те, що виховання повинно максимально враховувати індивідуальність. Індивідуальний підхід зводиться до управління розвитком людини, що ґрунтується на глибокому знанні рис особистості й умов життя. На думку І. Зайченка, «педагогіка

індивідуального підходу має на увазі не пристосування завдань і основного змісту навчання й виховання до окремого школяра, а пристосування форм і методів педагогічного впливу до індивідуальних особливостей для того, щоб забезпечити визначений рівень розвитку особистості. Індивідуальний підхід створює найбільш сприятливі можливості для розвитку пізнавальних сил, активності, нахилів і обдарувань кожного учня» [4, с. 72]. При організації індивідуалізованого навчання варто зважати на те, що індивідуального підходу потребують «важкі» учні, малоздібні школярі та діти із затримкою у розвитку.

В освітньому процесі НУШ важливо, організовуючи індивідуалізоване навчання, враховувати індивідуальні особливості учня. Індивідуалізоване навчання акцентує увагу на внескові кожного учня у процес навчання. Цей метод ґрунтується на думці, що не може бути двох дітей, які могли б брати участь у навчальних заняттях цілком однаково. На заняттях учні проявляють власні знання, ставлення, навички, особливості темпераменту тощо. Аби досягти ефективного навчання (інакше кажучи, забезпечити зміни у кращу сторону), педагог повинен чутливо реагувати на ці розбіжності. Індивідуалізоване навчання зустрічається в чистому вигляді, коли педагог працює з учнем наодинці. Однак учителі можуть засвоїти цілу низку методів підвищення рівня індивідуалізації на практиці, коли працюють з великою кількістю учнів. Спостерігаючи за учнями та виявляючи їхні інтереси і сильні сторони, педагог допомагає учням вирішувати їхні проблеми такими способами, які б відповідали їхньому стилю навчання.

Індивідуалізоване навчання також допомагає поєднати учня та навчальну програму. Перш за все це допомагає педагогу визначити чого слід навчати. Це підтверджує висновок, що ідеї і теми навчальної програми повинні визначатися з урахуванням як інтересів і потреб учнів, так і вимог навчальної програми.

Що вкладає НУШ в індивідуалізоване навчання? Відповідь на це запитання, на нашу думку, може бути такою:

– по-перше, індивідуалізоване навчання повинно здійснюватись одночасно на кількох рівнях. У ширшому розумінні індивідуалізація може стосуватися цілого класу, адже клас є унікальним мікросупільством з власними інтересами, уподобаннями, нормами поведінки тощо;

– по-друге, індивідуалізоване навчання може стосуватись окремих груп–учнів з особливими освітніми потребами, обдарованих учнів тощо;

– по-третє, індивідуалізоване навчання необхідне окремим учням. Мова йде про обдарованих дітей та дітей з особливими освітніми потребами.

Проте навіть «звичайні» учні володіють індивідуальними особливостями, які педагогу треба спочатку виявити, а потім відповідно відреагувати на них, щоб забезпечити оптимізацію процесу навчання та розвитку. Такі індивідуальні властивості охоплюють: сімейну культуру, вік/рівень розвитку, стать, стиль

навчання, потреби/сильні сторони (можливості), темперамент, інтереси та самосприйняття.

Методами та способами індивідуалізованого навчання є: попереднє планування; робота в малих групах (групи із 5-ти осіб є найбільш ефективними для занять); забезпечення гнучкості під час занять; ретельний підбір матеріалів; спонтанна індивідуалізація.

Важливим є також при підготовці вчителів педагогічних спеціальностей враховувати і пояснювати важливість кооперативного навчання. Кооперативне навчання – педагогічна технологія, що застосовується в навчальній роботі учнів у групах і робить їх відповідальними за навчання один одного, при цьому кожен учень особисто підзвітний за своє власне навчання. Кооперативне навчання є синонімом терміна «спільне навчання».

Кооперативне навчання стало популярним завдяки багатьом причинам: воно допомагає вчителям працювати у класі з великою кількістю учнів, удосконалює академічні досягнення та соціальний розвиток.

Важливість кооперативного навчання обумовлена кількома аспектами:

- можливість налагодження рівноправних партнерських стосунків між учителем та учнем;
- організація у процесі навчання продуктивної співпраці тих, хто навчається;
- можливість практичної реалізації суб'єкт-суб'єктного й особистісно зорієнтованого підходів до організації педагогічного процесу.

Проводячи тренінги для вчителів початкових класів щодо розуміння сутності та особливостей проведення кооперативного навчання, ми давали завдання для роботи у групах. Завдання тренінгу було таким, щоб учасники відчували та зрозуміли особливості позитивної взаємозалежності. Адже кооперативне навчання передбачає компонент такої ситуації, коли успіх кожного члена групи залежить від іншого учасника цієї групи. У позитивно взаємозалежних групах кожний учень має два обов'язки: він повинен знати обсяг навчального матеріалу і, крім того, повинен забезпечити вивчення цього матеріалу кожним іншим членом групи. До того ж члени групи мають усвідомлювати значення цієї позитивної взаємозалежності й координувати свої зусилля з товаришами з навчальної групи.

Під час кооперативного навчання проявляється особиста відповідальність. Результат одного учасника буде залежати від проробленої дії, навчання іншого учасника. Так звана особиста відповідальність.

Кооперативне навчання також передбачає особистісну взаємодію (обличчям до обличчя). Члени групи перебувають у тісній близькості один до одного, діалог здійснюється так, що сприяє успіху. При цьому учні пояснюють, сперечаються, співпрацюють і пов'язують матеріал, вивчений сьогодні, з тим, який вони засвоїли раніше.

Кооперативне навчання сприяє формуванню соціальних навичок. Учнів треба вчити лідерству, спілкуванню, формувати в них довіру до ближнього, прищеплювати навички вирішення конфліктів. Іншими словами, якщо в учнів немає соціальних навичок, кооперативне навчання багато в чому втрачає свою цінність. Уміння спільно працювати в малих групах є передумовою ефективної діяльності груп кооперативного навчання. До вмінь та якостей, потрібних для успішної роботи в малих групах, належать знайомство їх одне з одним, формування довірливих стосунків, правильне спілкування, сприйняття й підтримка кожного, конструктивне розв'язання конфліктів. Під час тренінгів усе це опрацьовувалося, щоб учителі зрозуміли суть кооперативного навчання. На завершення обговорювали членами кооперативних груп питання функціонування групи – наскільки ефективно вона працювала для розв'язання навчальних завдань.

Вважаємо, що методики кооперативного навчання та кооперативної взаємодії можуть формуватися практично на усіх фахових дисциплінах педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти України.

Ще одним концептуальним компонентом НУШ є критичне мислення. Критичне мислення – підхід до такого розвитку мислення, за якого особлива увага приділяється вмінню сформулювати самостійні твердження або думки та їх ґрунтовній аргументації. Учні проявляють своє вміння критично мислити, коли в усній чи письмовій формі роблять інтерпретації (витлумачують щось) і підкріплюють це власними доказами. Критичне мислення використовується учнями рецептивно. Критичне мислення – скоріше вміння, ніж знання, яке визначається такими характеристиками: критичне мислення – продуктивна й позитивна розумова діяльність; критичне мислення – це процес, а не результат. Основні елементи критичного мислення:

1. Уміння мислити. Передбачає володіння певними прийомами, які в сукупності створюють перевірену на практиці ефективну методологію опрацювання інформації.

2. Відповідальність. Передбачає, що людина, звертаючись до інших, усвідомлює обов'язок надавати слухачам чи читачам докази та приклади відповідно до прийнятих стандартів. Або, якщо ці стандарти її не влаштовують, піддавати їх сумніву за допомогою переконливої аргументації.

3. Формулювання самостійних суджень як продукт критичного мислення означає, що воно спрямоване на творчу мовленнєву діяльність, а не на репродуктивне мислення, що базується на жорстких алгоритмах і стереотипах.

В статті «Strategies of critical thinking in the new ukrainian school and in schools in Poland» автори (О.Юзик та інші) порівняли стратегії формування критичного мислення, які використовуються в Україні та в Польщі, та вважають, що критичне мислення посідає важливе місце в Концепції НУШ і є важливою наскрізною компетентністю, яка впроваджується в «канву» реалізації усіх

компетентностей учнів. Автори проаналізували стратегії розвитку критичного мислення, які впроваджуються вчителями початкової школи в НУШ на різних етапах уроків. У статті описано методіку проведення таких стратегій: «Карта персонажів», «Асоціативна сітка (кущ)», «Прогнозування», «Інсценізація», «Фантастична історія», «Закінчи, почни речення». Досліджено, що в Республіці Польща дотримуються 5-ступеневої моделі структури критичного мислення, розробленої Робертом Дюроном, Барбарою Лімбах і Венді Во. Доведено, що в Польщі критичне мислення є одним із видів активного навчання. Подано опис вправ на розвиток критичного мислення: «Думай, об'єднайся в пари, ділись», «Мережі – за і проти», «Навчання з використанням технологій» [2].

Вважаємо, що у методиках навчання фахових дисциплін здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей важливим є організація вивчення здобувачами вищої освіти стратегій критичного мислення.

На заняттях з методіки навчання фахових дисциплін здобувачам вищої освіти для модульного опитування можна запропонуватитакі питання для самоперевірки:

1. Які ролі виконує сучасний вчитель в Новій українській школі?
2. До якої ролі Ви готові?
3. Над якою із ролей Вам ще слід попрацювати?
4. Що таке педагогічна інновація?
5. Що Ви розумієте під корпоративним навчанням?
6. Наведіть приклади корпоративних навчань.
7. Наведіть приклади застосування критичного мислення на уроках НУШ.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Вважаємо, що упровадження концептуальних засад Нової української школи, що має місце як у початковій так і у базовій середній освіті, у професійну підготовку здобувачів вищої освіти України є важливим та необхідним. Перспективи наступних досліджень вбачаємо у розгляді інших концептуальних засад докладніше – педагогіки співробітництва, емоційного інтелекту тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kozin O., Cretu M., Boychuk Y., Kozina Z., Korobeinik V., Sirenko P. Comparative Characteristics of the Functional State of Future Art Teachers and Other Pedagogical Specialties Students. *Health, Sport, Rehabilitation*. 2022. 8(4), 20–31. URL: doi.org/10.34142/HSR.2022.08.04.02

2. Yuzyk O., Cherniy A., Bobrovytska S., Yuzyk M. Strategies of Critical Thinking in the New Ukrainian School and in Schools in Poland. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach (wersja on-line)*. 2021. Nr. 13. С.105–116. URL: DOI: 10.54264/0010.

3. Yuzyk O. P., Vysochan L. M., Grytsyk N. V. Innovative Teaching Methods in Higher Education Institutions of Poland and Ukraine. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły*

Technicznej w Katowicach. 2019/11. P.45-50.
751416e17a4c2b4bba20d42c4806ff31.pdf (wst.pl)

4. Зайченко В. І. *Педагогіка: підручник*. 3-тє видання, перероблене і доповнене. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.

5. Ковальчук А. А., Самойлюк О. В. Застосування інноваційних методів навчання та викладання в сучасній освіті. *Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні: матеріали IV Всеукраїнської інтернет-конференції «COLOR OF SCIENCE»*, 29 січня 2021 року. URL: [Kovalchuk_Zbirnik_naukovih_prac_vip4_2021-394-398.pdf](https://vspu.net/Kovalchuk_Zbirnik_naukovih_prac_vip4_2021-394-398.pdf) (vspu.net) (дата звернення 20.01.2024)

6. Лісовий О. Гроші за студентом, індивідуальні освітні траєкторії та модернізація мережі: якою буде трансформація вищої освіти. *Українська правда*. 19 січня 2024 року. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2024/01/19/258908/> (дата звернення 20.01.2024)

7. Матвієнко О. В. Становлення та розвиток професійної компетентності вчителя : ретроспективний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду. *Topical Issues of Education: Collective Monograph*. – Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 2018. P. 70–85.

8. Міністерство освіти і науки України. *Концепція Нової української школи: Концептуальні засади реформування середньої школи*. URL: [Book-FINAL-CS6-UPD](https://mon.gov.ua/Book-FINAL-CS6-UPD) (mon.gov.ua) (дата звернення 20.01.2024)

9. *Нова українська школа: можливості і виклики*. URL: <https://rpr.org.ua/education/> (дата звернення 20.01.2024)

10. Сидоренко В. В. Концептуальні засади Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати. *Методист*. 2018. №5. травень. URL: https://lib.iitta.gov.ua/710778/1/Стаття_Сидоренко_Рубрика%20методист.pdf (дата звернення 20.12.2023)

11. *Український освітній портал – «EDUC.com.ua»*. URL: www.educ.com.ua/?ysclid=lrll5gqekq460020094 (дата звернення 20.12.2023)

12. Юзик М. Розвиток педагогічної майстерності майбутніх вчителів початкової школи в закладах вищої освіти України та Словаччини. *Нова педагогічна думка*. 2019. Том 100. № 4. С.19–24.

REFERENCES

1. Kozin O., Cretu M., Boychuk Y., Kozina Z., Korobeinik V., Sirenko P. Comparative Characteristics of the Functional State of Future Art Teachers and Other Pedagogical Specialties Students. *Health, Sport, Rehabilitation*. 2022. 8(4), 20–31. URL: doi.org/10.34142/HSR.2022.08.04.02 [in English]

2. Yuzyk O., Cherniy A., Bobrovytska S., Yuzyk M. Strategies of Critical Thinking in the New Ukrainian School and in Schools in Poland. *Zeszyty naukowe*

Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach (wersja on-line). 2021. Nr. 13. C.105–116. URL: DOI: 10.54264/0010. [in English]

3. Yuzyk O.P., Vysochan L.M., Grytskyk N.V. Innovative Teaching Methods in Higher Education Institutions of Poland and Ukraine. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach*. 2019/11. P.45-50. 751416e17a4c2b4bba20d42c4806ff31.pdf (wst.pl) [in English]

4. Zaichenko V. I. *Pedahohika: pidruchnyk* [Pedagogy: textbook]. 3-tie vydannia, pereroblene i dopovnene. Kyiv:Vydavnytstvo Lira-K, 2016. 608 s. [in Ukrainian]

5. Kovalchuk A. A., Samoiliuk O. V. Zastosuvannia innovatsiinykh metodiv navchannia ta vykladannia v suchasni osviti [Using of Innovative Teaching and Learning Methods in Modern Education]. *Perspektyvy, problemy ta naiavni zdobutky rozvytku fizychnoi kultury i sportu v Ukraini: materialy IV Vseukrainskoi internet-konferentsii «COLOR OF SCIENCE»*, 29 sichnia 2021 roku. URL: Kovalchuk_Zbirnik_naukovih_prac_vip4_2021-394-398.pdf (vspu.net) (data zvernennia 20.01.2024) [in Ukrainian]

6. Lisovyi O. Hroshi za studentom, indyvidualni osvitni traiektorii ta modernizatsiia merezhi: yakoiu bude transformatsiia vyshchoi osvity [Money Per Student, Individual Educational Trajectories, and Network Modernization: How Higher Education Will Be Transformed]. *Ukrainska pravda*. 19 sichnia 2024 roku. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2024/01/19/258908/>(data zvernennia 20.01.2024) [in Ukrainian]

7. Matviienko O. V. Stanovlennia ta rozvytok profesiinoi kompetentnosti vchytelia : retrospektyvnyi analiz vitchyznianoho ta zarubizhnoho dosvidu [Formation and Development of Teacher's Professional Competence: a Retrospective Analysis of Ukrainian and Foreign Experience]. *Topical issues of education: Collective Monograph*. – Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 2018. P. 70–85. [in Ukrainian]

8. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. *Kontseptsiiia Novoi ukrainskoi shkoly: Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly* [Concept of the New Ukrainian School: Conceptual Framework for Secondary School Reform]. URL: Book-FINAL-CS6-UPD (mon.gov.ua) (data zvernennia 20.01.2024) [in Ukrainian]

9. *Nova ukrainska shkola: mozhlyvosti i vyklyky* [New Ukrainian School: Opportunities and Challenges]. URI: <https://rpr.org.ua/education/> (data zvernennia 20.01.2024) [in Ukrainian]

10. Sydorenko V. V. *Kontseptualni zasady Novoi ukrainskoishkoly: kliuchovi kompetentnosti, tsinnisni oriientyry, osvitni rezultaty* [Conceptual Foundations of the New Ukrainian School: Key Competencies, Values, Educational Outcomes]. *Metodyst*. 2018. №5. traven. URL: https://lib.iitta.gov.ua/710778/1/Stattia_Sydorenko_Rubryka%20metodyst.pdf (data zvernennia 20.12.2023) [in Ukrainian]

11. *Ukrainskyi osvitnii portal – «EDUC.com.ua»* [Ukrainian Educational

Portal –EDUC.com.ua]. URL: www.educ.com.ua/?ysclid=lrl15gqekq460020094 (data zvernennia 20.12.2023) [in Ukrainian]

12. Iuzyk M. Rozvytok pedahohichnoi maisternosti maibutnikh vchyteliv pochatkovoї shkoly v zakladakh vyshchoї osvity Ukrainy ta Slovachchyny [Development of Pedagogical Skills of Perspective Primary School Teachers at Universities of Ukraine and Slovakia.]. *Nova pedahohichna dumka*. 2019. Tom 100. № 4. S.19–24. [in Ukrainian]

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL for THE PROFESSIONAL TRAINING OF STUDENTS OF PEDAGOGICAL SPECIALTIES

Olha Yuzyk

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
at the Department of Information and Communication Technologies
and Methods of Teaching Computer,
Rivne State University for the Humanities
ORCID:0000-0001-9586-6015
e-mail: olichkajuzuk@ukr.net

Abstract. The article defines the relevance of the study of professional training of students of pedagogical specialties of Ukraine, taking into account the conceptual foundations of the new Ukrainian school. The article considers the issue of conducting trainings for primary school teachers who in the 2018-2020 academic years began teaching first-grade students of the new Ukrainian school and defining the new responsibilities of the teacher of the new school. It is found that this should be a «teacher of the future», a «teacher-facilitator» of the new Ukrainian school, who adheres to the basic principles: be ready to perform new roles; implement an individual approach to teaching students; introduce cooperative learning; work on the development of critical thinking of students in the class.

The article focuses on the basic concept of the new Ukrainian school, which includes partnership pedagogy, new learning content, new structure and student-centeredness. The author believes that these concepts should be taken into account in the professional training of students of pedagogical specialties. It is important in the new Ukrainian school for teachers to identify individual student characteristics. The new Ukrainian school is of the opinion that education should take into account individuality as much as possible. Therefore, at universities, it is important to teach teachers the basics of individualized learning. The methods and ways of individualized learning are: preliminary planning; work in small groups (groups of 5 people are the most effective for classes); ensuring flexibility during classes; careful selection of materials; spontaneous individualization. We consider the ability to apply cooperative

learning and critical thinking to the professional training of future teachers to be mandatory. In addition to personal interaction (face-to-face), cooperative learning contributes to the formation of social skills. During the implementation of critical thinking strategies as a mandatory concept of the new Ukrainian school in the professional training of perspective teachers, it was concluded that critical thinking teaches students to think, be responsible, and develops the ability to formulate independent judgments.

Keywords: teaching methods, university, higher education student, individual approach, cooperative learning, critical thinking, competence, team learning.

Стаття надійшла до редакції 20.02.2024 р.